

Leerrede over Romeinen 10: 1 t/m 4, uitgesproken op Woensdag 13-9-1950 te Schiedam door ds H. Hofman, evangeliedienaar.

Zingen - Psalm 2: 6 en 7

Lezen - Romeinen 10

Voorrede.

Wij zijn mensen, waarvan Salomo zegt, dat een ieder zich een weg uitkiest die hem recht schijnt, doch het einde daarvan zijn paden des doods. Let er wel op, dat Salomo dat niet zegt van sommigen, maar dat het allen betreft, dus ook u en mij. Wij allen hebben een dwaalziek hart (of kennen wij de staat van ons hart zodanig niet?), waar God van zegt: "Arglistig is het hart, meer dan enig ding, dodelijk is het, wie zal het kennen?" En er dan bij getuigt: "Ik, de HEERE, doorgrond het hart, en proef de nieren." Hij spreekt ook, dat wij het omzwerven liefhebben. De HEERE en Zijn wegen, hebben wij niet lief, maar de weg die wij zèlf uitkiezen. Daarbij wordt ons nog beschreven dat het verderf zódanig in ons woont, dat ons zeggen is: "Wijkt van ons, want aan de kennis Uwer wegen hebben wij geen lust." Dat is dan in het kort, hoe wij zijn. Maar, in deze door ons zo-even gezongen Psalm, worden wij vermaand en opgewekt:

Vreest 's HEEREN macht en dient Zijn Majesteit;
Juicht, bevend op 't gezicht van Zijn vermogen, ...

Hij alléén is God, de hoogste Wetgever, Die tot onze zaligheid het liefste dat Hij had, het hoogste dat Hij bezat, Zijn eniggeboren Zoon, gegeven heeft, de Vreugde der engelen, die daarvan zongen in Bethlehems velden. Hij wil hebben, dat wij onze eigen weg zouden verlaten, zouden verwerpen, en dat wij op de keuze, die wij gedaan hebben -of uit onze natuur eigen zijne- eens terugkomen en wat anders kiezen, namelijk het eren van Christus; om de Zoon te kussen.

Ik las vandaag nog een stukje uit Bunyans Christenreize (het is een uitgave waarin veel teksten en aanhalingen zijn bijgevoegd), waarbij in een voetnoot er de nadruk opgelegd werd, dat, toen Evangelist, Christen ontmoette, hij hem rechtstreeks wees op de enge poort en er niet over sprak dat hij eerst maar eens moest zien dat hij van dat pak afkwam dat zijn schouders zo naar beneden drukte om dan te gaan zoeken. De strekking daarvan was, dat het doel van die man, die daar zat: "Hoe zal ik ontvlieden de toekomstige toorn", rechtstreeks Christus moest zijn! Want, dáár moeten wij alles halen, alleen bij Hem is alles.

Wat buiten zijn Persoon is, wat buiten de openbaring Gods ligt en buiten de getuigenis die Hij van Zijn Zoon gegeven heeft tot zaligheid, is fout! Hoe "goed" ook bedoeld, hetzij in onze godsdienst of in onze werken van doen en laten. Daarom wordt in eenvoudigheid voorgesteld: "Kust de Zoon, opdat Hij niet toorne, en gij op de weg vergaat, wanneer Zijn toorn maar een weinig zou ontbranden." God wil van ons, dat wij er eens op terugkomen dat wij Hem verlaten hebben en onze eigen weg zijn gegaan. God stelt ons een weg des heils voor, door Jezus Christus, en wil dat wij dat eren.

De kussingen van Jezus zijn goed en zijn zoet. Wie wenst ze niet? Maar nu staat er, dat wij, van onze zijde, de Zoon zouden kussen, dus dat wij zouden overkomen, met loslating en prijsgeving van wat buiten Zijn Persoon en arbeid is.

Laat alles maar wegvallen wat valt en laat ons verwerpen alles wat buiten Christus is. Bij de dood moeten wij alles prijsgeven. Er is nog nóóit iemand de hemel ingegaan die eigen werken in zijn handen had. Wat anders is het, als het gaat over werken die hier in het geloof opgelegd zijn, daarvan staat: "Zalig zijn de doden die in de Heere sterven, van nu aan. Ja, zegt de Geest, opdat zij rusten mogen van hun arbeid; en hun werken volgen met hen." Dat zijn dus geen werken,

waarmede men de hemel "verdiend" heeft, want alléén Christus heeft de zaligheid verworven, en alle werk van een mens is uitgesloten.

Laat ook de eenvoud voor niemand een struikelblok zijn! Daarom lezen wij nog bij de profeet Jesaja: "Ruimt de stenen weg", en: "Neemt de aanstoot Mijns volks uit de weg." Omdat wij ons een weg kiezen van zèlf doen, en onze eigenbaas-geest werkt (die ons eigen is, doordat wij ons in het paradijs van God hebben losgemaakt, en die ons zoveel parten speelt), is het zelfs zó, dat de eenvoud ons een aanstoot is. Augustinus heeft daarvan al gezegd, dat de grootste moeilijkheid in het zalig worden is: de eenvoud.

Waarom? Och ..., eigen weg prijs te geven, ons eigen idee en inzicht los te laten, op te houden met onszelf staande te houden, dat is toch zo'n "sta-in-de-weg." Daardoor zit men soms in de grootste weedom des harten, temeer als de zonden ons boven het hoofd groeien en de ellende dermate wordt dat men er van zou zeggen: "Ik zou er radeloos van worden." Maar, werkelijk, dat gééft niet, want anders verlaten wij onze eigen weg niet. Wij zijn zulke harde stugge mensen, die houden het voor het laatst om de Zoon te kussen.

Leest maar eens in Jesaja 55, hoe eenvoudig staat dat er: "Zoekt de HEERE, terwijl Hij te vinden is; roept Hem aan, terwijl Hij nabij is." God komt door Woord en sacrament als tot ons, maar geven wij Hem gehoor en plaats? Vervolgens staat er: "De goddeloze verlate zijn weg, en de ongerechte man zijn gedachten", dat is: alle eigen inzicht. Doen wij dat niet, dan hebben wij de grootte van onze zonden en ellende nog ten dienste, want: dan moeten wij het van àrmoede doen.

Dan volgt er: "En hij bekere zich tot de HEERE, zo zal Hij Zich zijner ontfermen." Daarbúiten is het kwijt, is het verloren! De profeet voegt er nog bij: "En tot onze God, want Hij vergeeft menigvuldiglijk." En ter aansporing voegt de profeet er ook nog aan toe: "Want Mijn gedachten zijn niet ulieder gedachten, en uw wegen zijn niet Mijn wegen, spreekt de HEERE. Want gelijk de hemelen hoger zijn dan de aarde, alzo zijn Mijn wegen hoger dan uw wegen, en Mijn gedachten dan ulieder gedachten." Met andere woorden: als gij uw gedachten moet prijsgeven, dan maken die plaats voor de gedachten Godes, en als gij uw eigen weg moet verlaten dan is er plaats voor de weg van God.

Och, kust de Zoon, opdat Hij niet toorne. Het is een heel eenvoudig woord en het is met een paar woorden aldus uit te drukken, namelijk dat God van ons wil, dat wij eens terùgkomen. Daarmede is àlles gezegd. Dat is ook de inhoud van het laatste vers:

Welzalgig zij, die, naar Zijn reine leer,
In Hem hun heil, hun hoogst geluk beschouwen;
Die Sions Vorst erkennen voor hun HEER;
Welzalgig zij, die vast op Hem betrouwen.

Daar staat dus, dat het met degenen die dat doen, wèl is; dat zij gelukkig en zalig zijn. Hoe? Wel, in Jezus Christus is alles te vinden wat tot het leven en een eeuwige zaligheid nodig is, en Hij wil ons alles vermaken en zal dan ook wie tot Hem komt, geenszins uitwerpen.

Tekst:

Het woord waarvoor wij uw aandacht vragen, vindt gij in de eerste vier verzen van het ons zo-even gelezen 10e hoofdstuk van Paulus' zendbrief aan de Romeinen, waar Gods Woord aldus luidt:

1. *Broeders, de toegenegenheid mijns harten, en het gebed, dat ik tot God voor Israël doe, is tot hun zaligheid.*
2. *Want ik geef hun getuigenis, dat zij een ijver tot God hebben, maar niet met verstand.*

3. *Want alzo zij de rechtvaardigheid Gods niet kennen, en hun eigen gerechtigheid zoeken op te richten, zo zijn zij der rechtvaardigheid Gods niet onderworpen;*
4. *Want het einde der Wet is Christus, tot rechtvaardigheid een iegelijk, die gelooft.*

Leerrede.

Van deze brief, die door de apostel Paulus geschreven is aan de gemeente te Rome, een gemeente uit de heidenen, kan toch niet in het minst gezegd worden, dat hij hen (om eens ronduit te spreken) zwart maakte, want in elk woord doet zich de liefde aanvoelen. De apostel verheft hier hogelijk de genade Gods en de gerechtigheid die voor God alleen geldt, namelijk de gerechtigheid des geloofs, en uit zich tevens dat zijn broederen naar het vlees, een ijver tot God hebben, maar niet met verstand, daar zij in onwetendheid gingen.

Daar was de apostel Paulus geen vreemdeling van, want wat was zijn eigen werk geweest? In zijn ijver voor de oud-vaderlijke godsdienst en inzettingen, was hij toch zelfs naar Damascus gegaan, om daar gevangen te nemen en naar Jeruzalem te voeren, die Christus, de Zone Gods als Zaligmaker erkenden en beleden. Wanneer hij van die tijd spreekt, dan zegt hij tot Titus: "Ook wij waren eertijds onwijs" (dus, mensen die geen verstand hadden van God en goddelijke zaken), maar ook, dat hij, wat hij gedaan had, in onwetendheid gedaan had.

Nu moeten wij de zaak niet zó nemen, dat de apostel - wetend hoe ver het kan gaan met een mens in onwetendheid - hen daarin vrijspreekt en rechtvaardigt! Neen, dat gaat niet op. Hoewel ook hij het in onwetendheid gedaan had, vermenend Gode een dienst te doen, heeft hij er toch voor moeten boeten. Immers, het valt toch niet vlak te praten, want God heeft de mens goed, oprecht en naar Zijn evenbeeld geschapen, om God, zijn Schepper, van harte lief te hebben, te dienen en te vrezen. Alle onwetendheid vindt haar oorzaak in onze afkomst, in onze val in Adam.

Daarom is het geheel misplaatst dat wij ons bijvoorbeeld rechtvaardigen in onze onwetendheid van God en van Zijn werken met te zeggen: "Zo als ik wel eens over het werk Gods en der genade heb horen spreken, dat kan ik niet, daar heb ik zo geen verstand van, maar ik dien God op zo'n manier als ik het, het beste acht. Ik geef ieder het zijne, ik doe mijn best, en ik leef naar Gods Woord. Daarbij weet geen mens wat op mijn leven aan te merken, en ik bid veel, lees in de Bijbel, in goede boeken en wacht mij voor allerlei verkeerdheid en kwaad."

Maar daarmee is een mens niet te rechtvaardigen, ook komt hij daarmee niet door de hemelpoort. Als men met twee flinke benen en een goede gang op een verkeerde weg loopt, dan is dat niet goed te praten. Dan kan men beter met een paar kreupele voeten lopen te "sjokken" op de goede weg, dan met een paar flinke benen de verkeerde weg te gaan. Dát moeten wij werkelijk niet uit het oog verliezen.

Ook wordt er, door de slapheid die er tegenwoordig onder het christendom is, wel zó gepraat: "Ik voor mij geloof, dat er van alle gezindten in de hemel komen; natuurlijk, want aan de hemelpoort zal er niet gevraagd worden tot welke godsdienstige gezindte men behoorde. Dáárnaar zal niet gekeken worden, maar, hoe heb je geleefd. Dan geloof ik voor mij, dat er zowel protestanten als roomsen, mohammedanen en boeddhisten zullen komen." Maar die dingen zijn niet wáár, hoor! Er komen alleen christenen in de hemel. Uitsluitend christenen! Want Christus zegt, dat Hij de Weg is, dat Hij de Deur is. Het zou toch wat worden als daar mohammedanen en boeddhisten enz. zouden zijn. Er is hier op aarde al ruzie genoeg, wat moet dat in de hemel?

Die de hemel binnengaan zijn: zondaars, die uit genade gezaligd zijn, en door de enge deur, Jezus Christus, ingaan.

Die zondaars worden naar Hem, door Wie zij zalig geworden zijn: christenen genoemd. Of zij nu blank, zwart of wat voor kleur ook hebben, dat doet er niet toe, maar christenen moeten zij worden.

Dat weet de apostel zeer wel. Hij spreekt daarom de onwetendheid niet vlak, maar is in liefde bewogen tot zijn broeders, tot zijn volk, zijn maagschap naar het vlees. De tederheid, de liefde die uit God is, en die zijn ziel bezet alsmede de kennis en wetenschap dat hij uit genade gezaligd is en in zichzelf niet hoger of uitnemender is dan iemand, voelt men aan in deze woorden: "Broeders, de toegenegenheid mijns harten, en het gebed dat ik tot God voor Israël doe, is hun tot zaligheid."

Wij hebben hier dus met een bidder te doen, die die mensen, in hun verkeerde ijver (die zich zelfs uitsprak in de grofste vijandschap en haat!) in het gebed opdraagt bij God. Hij is voor hen aan de troon der genade. Christenwerk is: bidden. Zij worden ook uit Gods genade genaamd te zijn koningen en priesters. Wat is priesterwerk? Offeren en bidden. Zie hier: hier hebben wij een bidder. Hij voegt erbij, dat wat hij bidt, tot hun zaligheid is. Men kan slechts zalig worden door het geloof in Jezus Christus, dan is de inhoud van zijn gebed dus geweest, of God door Zijn Geest in hen wilde werken: bekering en geloof.

Als Paulus voor hun bidt, dan doet hij dat niet zó: "Ja, ik kan er verder ook niets aan doen", en het dan maar op zijn beloop laat. Neen, hij kwijt zich, als zijnde tot verantwoording van het Evangelie geroepen, ook van zijn plicht: "Vermaant elkander te allen dage, zolang als het heden genaamd wordt."

Daarom lezen wij in het tweede vers: "Want ik geef hun getuigenis, dat zij een ijver tot God hebben, maar niet met verstand."

Hij raakt en tast hier hun godsdienst niet aan! Dat zou slechts boosheid opleveren, en met een boos mens is niet meer mee te praten. Laten wij dan maar zwijgen tot eerst de boosheid gezakt is. Hij erkent dus, dat zij een ijver tot God hebben. Zij waren doorgaans ijveraars voor de wet der ceremoniën: "Mozes heeft gezegd", en: "Dit moet men doen", en: "Dat moet men laten." Hij zegt daarvan, dat het een ijver is niet met verstand.

Zij waren mensen, die niet geestelijk verlicht waren, zij deden zèlf, met wat zij voor wáár hielden. Ik bedoel hiermede, dat, in plaats dat God met hèn deed, en Zijn leer gezag op hen uitoefende, waren zij werkzaam met de leer. En, als een mens zèlf aan het werk is, dan treedt aanstonds het "eigen ik" op de voorgrond. Maar, als God door Zijn Geest en genade in het hart werkt, dan wordt een mens úit de werken gezet.

Een mens die zèlf bezig is, zet zich al dieper en dieper in de werken, daaronder doet hij nooit genoeg, want hij moet zichzelf rechtvaardigen en heiligen! Als er niet van God en van Zijn genade werkt, dan bouwt men op alle doen en laten, op godsdienst, op plichten, op formaliteiten, op wetsbetrachting. Allemaal: dóen, dóén, DOEN, daarin bestaat alle godsdienst! Gij zult zeggen: "Maar, kijk eens, wij zijn Nederlanders en worden christenen genoemd krachtens onze doop en belijdenis, dan hebben wij eigenlijk weinig uit te staan met de Joden uit de tijd van de apostel Paulus."

Jaa, ... en toch spreek ik over deze zaken niet zo maar tot tijdvulling. De bedoeling is, dat een ieder zou verstaan en opmerken, dat wij ook leven in hetgeen waar die mensen tóen in leefden. Want van nature is er geen onderscheid tussen mensen en mensen. Alleen de genade Gods en de verlichting des Geestes brengt wijziging aan, anders zijn wij allen precies gelijk. Werkt er van de genade, dan ligt er van het "eigen" ten onder. Is dat niet zo, dan werkt er van het "eigen", en treedt dat op de voorgrond, en dat is juist wat er áán moet!

Daarom is het in Paulus' dagen een gedurige strijd geweest. Wij kunnen wel zeggen, dat die strijd driedelig was. Vooreerst een strijd tegenover het Jodendom, die soms nogal vinnig was, namelijk met de Joden die vasthielden aan de ceremoniële wetten. Dan waren er de bekeerde

Joden, die werkelijk gelovig waren geworden, maar die in menig opzicht boven de gelovigen uit de heidenen gingen staan, met: "Wij zijn tot God bekeerd", doch, dat was óók "eigen ik". Want als genade geen heerschappij voert, dan komt, al zijn wij bekeerde mensen, dat "eigen ik" op de voorgrond. En, als derde: waren er bij de heidenen die stelden dat zij de ècht bekeerden waren, want de Joden hadden geleefd in ceremoniën - die waren daarin opgevoed - maar zij waren christenen uit de heidenen die God krachtdadig uit de duisternis getrokken had tot Zijn dierbaar en wonderlijk licht! Maar, ook dáár spreekt zich het "eigen ik" uit.

Daarom ageert de apostel, zowel tegen de bekeerde Joden als tegen de bekeerde heidenen, indien zij niet alléén Christus verhieven. Daarom staat er ook nog in de brief van Paulus aan de Galatiërs, dat: "Noch besnijdenis enige kracht heeft, noch voorhuid -- en dat was nogal wat: besnijdenis niets en voorhuid niets! -- maar het geloof, door de liefde werkende." "Want in Christus Jezus heeft noch besnijdenis enige kracht, noch voorhuid, maar een nieuw schepsel."

Neemt nu deze drie zaken eens en beziet of die niet nòg werken onder het christendom? Allereerst: wie is er niet, die in eigen werken probeert zalig te worden? Dan zijn er die van jongs af opgevoed zijn onder de leer en daaronder bekeerd zijn, maar ook degenen die in de wereld hebben geleefd, in goddeloosheid en er uitgehaald en krachtdadig bekeerd zijn: "echt" en "grondig".

Daartegenover bedoelt de apostel Paulus: Jezus Christus te verheffen, want DÍe is het leven. In alles kunnen wij, wat Paulus ons voorhoudt en in zijn brieven schrijft, als tasten: Jezus, Jezus en Jezus alleen. Want wij komen de hemel niet in, op grond van onze bekering, maar op grond van Christus, van Zijn verdiensten. Daarom behoort Zijn Persoon en arbeid bóven alles te staan, gelijk een nagel die geslagen is in een vaste plaats, waarvan Jesaja zegt: "Hij zal wezen tot een stoel der eer voor het huis Zijns Vaders. En men zal aan Hem hangen alle heerlijkheid van het huis Zijns Vaders, der uitspruitelingen en der afkomelingen, ook alle kleine vaten, van de vaten der bekeraars af, zelfs tot al de vaten der flessen." Hij moet àlles wezen.

Vervolgens lezen wij hier: "Want alzo zij de rechtvaardigheid Gods niet kennen, en hun eigengerechtigheid zoeken op te richten, zo zijn zij der rechtvaardigheid Gods niet onderworpen." In de Schriftuur is sprake van tweeërlei rechtvaardigheid of gerechtigheid, namelijk een rechtvaardigheid of gerechtigheid uit de Wet, en één uit den gelove Jesu Christi.

Hier zegt Paulus, dat zij de rechtvaardigheid Gods niet kennen, dus de gerechtigheid die uit het geloof in Jezus Christus is, en die alleen voor God in Zijn gericht geldt, maar hun eigen gerechtigheid zoeken op te richten. Wat is dat? Dat zij zo goed mogelijk zochten te leven naar de oud-vaderlijke inzettingen en naar de wet van Mozes. Hun gehele leven bestond dus uit een aaneenschakeling van werken: dit moet men doen en dat moet men laten. Zij vermeenden daardoor Gode aangenaam te zijn. Dat noemt Paulus: mensen met een ijver tot God, doch zonder verstand, zonder geestelijke verlichting.

Waartoe was de wet van Mozes, waartoe waren de wetten der ceremoniën en waartoe was de besnijdenis? Was dat, opdat de mensen zo goed mogelijk zouden leven om daardoor de hemel te kunnen ingaan? Wel neen! Zó was dat in het allerminst niet. Want, bedenkt hierbij wat God onder het Oude Verbond had ingesteld, namelijk: er moest bij de minste overtreding geofferd worden. Was het daartoe, dat die mensen de hemel zouden ingaan met: "Ja, kijk eens, een overtreder ben ik wel, want ik ben een mens in Adam gevallen, maar ik zal de hemel wel ingaan, want ik heb zoveel honderden schapen of lammeren, of runderen enz. geofferd. En ik heb het er nooit bij laten zitten, altijd heb ik geofferd." Wel neen!

Wat heeft God dan bedoeld? Hij heeft hun daarmee te kennen willen geven, dat er zonder bloedstorting geen vergeving was, en dat, noch het bloed der stieren en bokken, noch de as der jonge koe, besprengende de onreinen, hen kon heiligen van dode werken, om de levende God te

dienen. Dat was een uitgesloten zaak. Want al de offeranden zagen op Christus, het enige Offerlam, het Vrouwezaad. Dàt was de zaak waar het om ging.

Zo is dan de Wet van Mozes (of de Wet der Tien Geboden, de zedelijke Wet, die in de eerste Wetstafel zegt, hoe wij ons jegens God te houden hebben, en in de tweede, wat wij onze naaste schuldig zijn) niet daartoe, dat ik nu zo goed mogelijk zal leven, en als ik dat doe - zo goed als ik kan - dat God dan de wil zal aanmerken voor de daad?! Dat kàn niet. Want de Wet moet de Wet blijven en spreekt op de minste overtreding de vloek uit, omdat wij niet gebleven zijn in al hetgeen geschreven is in het boek der wet om dat te doen.

De droefenis van de apostel is: dat zij een ijver hadden tot God, maar niet met verstand, want zij zochten zo goed en zo kwaad mogelijk naar de Wet te leven, zowel naar de Tien Geboden als naar de ceremoniële wetten, en meenden dat God dan de wil zou aanzien voor de daad. Wij zijn mensen die in Adam verdoemd zijn geworden, dus in een staat die niet deugdelijk is, die de rechtvaardigheid Gods niet kennen, maar zoeken onze eigen gerechtigheid op te richten en laten Gods gerechtigheid als liggen.

Waartoe is nu de prediking van het Evangelie? Toch daartoe, dat wij alleen díé rechtvaardigheid zouden gaan verstaan, die bij God geldt. Dat wij leren verstaan dat de beste werken (van een gevallen mens) geen rechtvaardigheid voor God zijn, dat wij daarmee moeten verzinken als een molensteen in zee zinkt. Want die werken zijn bij God in Zijn gericht niet gangbaar.

Nauwelijks had God de Wet op de Sinaï gegeven -- nadat Hij met het volk in een plechtig verbond was getreden dat Hij hun tot een God zou zijn en zij hadden zich aan God verbonden om de inzettingen en getuigenissen te onderhouden -- of zij verdierven het.

Wat had het volk ondertussen gedaan? Toen het volk zag dat Mozes verhoog van de berg af te komen en het al weer veertig dagen geleden was dat God gesproken had van de top van de Sinaï, zeiden zij tot Aäron: "Maak ons goden, die voor ons aangezicht gaan". Toen maakten zij zich een gegoten kalf en dansten er om zeggende: "Dit zijn uw goden, Israël! die u uit Egypteland hebben opgevoerd." Als Mozes de berg afkomt en ziet wat er aan de hand is, dan gooit hij de twee stenen tafelen der Wet, die beschreven waren met de vinger Gods, in stukken, aan de voet van de berg. Wàt moest dat volk - al lag er een verbond met God - met de Wet doen, waarvan gold: "Doe dat en gij zult leven."? Zij waren grote verbondsbrekers. Wat moesten zij daarmee tot zaligheid beginnen?

En wij, als gedoopte christenen - God heeft Zich door de doop aan ons verbonden - hoe zijn wij jegens Hem? Wij hebben ons wederkerig aan Hem verbonden, om Hem, deze enige God, Vader, Zoon en Heilige Geest, aan te hangen, te betrouwen en lief te hebben van ganser harte, van ganser ziele, van ganser gemoede en met alle krachten, de wereld te verlaten, onze oude natuur te doden en in een nieuw godzalig leven te wandelen. Kortom, Hem boven alles te minnen en te vrezen. Híér hebben wij het gedaan en dáár verbreken wij het verbond. Wat moeten wij dan met die reine Wet van God, die op de minste overtreding de vloek uitspreekt, beginnen? Zo liggen wij bedolven onder het oordeel.

Toen Mozes, als de middelaar des Ouden Verbonds, daar tussen getreden was en er over die wandaad verzoening was geschied, gebood God Zelf aan Mozes om twee stenen tafelen te houwen, gelijk aan de eerste die hij kapot gegooid had. Oók moest hij een kist van sittimhout maken, met daarop een deksel van gelijke lengte en breedte. Die kist moest van binnen en van buiten overtrokken zijn met zuiver goud, en op het deksel - ook van louter goud - moesten de beeltenissen komen van twee cherubim met hun aangezichten naar elkander en nederwaarts geslagen, betekende: als begerig zijnde om in te blikken in die kist, die genaamd werd de ark des verbonds.

Toen Mozes van God de Wet weer ontvangen had, geschreven door God met dezelfde woorden, die op de eerste tafelen geweest waren, dan is het woord van God, dat hij die moest opbergen in die kist, in die ark.

Waarop ziet dat? Toch op Christus dat Hij sprak:

Ik draag Uw heil'ge Wet,
Die Gij de sterv'ling zet
in 't binnenst ingewand.

Immers, met die kist van sittimhout, die van binnen en van buiten overtrokken was met goud, werd Christus voorgesteld: met het hout Zijn menselijke en met het goud Zijn goddelijke natuur. Nu wordt ons het Evangelie daartoe verkondigt, dat een ieder zou weten en verstaan: met heel mijn godsdienst lijd ik een groot fiasco, want dáármee kan ik de hemel niet ingaan. Opdat wij zouden kennen en verstaan die rechtvaardigheid welke alléén bij God geldt. Waartoe? Opdat wij zouden aflaten onze eigen gerechtigheid op te richten, maar aan de rechtvaardigheid Gods onderworpen zouden zijn, en diè alleen zouden gaan eren.

Zouden gaan eerbiedigen dat er onder de hemel geen andere naam gegeven is, waardoor wij kunnen en mogen zalig worden. Dát is dan ook de toeleg van de apostel Paulus geweest, en dat spreekt zich uit in al zijn brieven en predikaties: niets anders te weten dan Jezus Christus, en Dien gekruist. Want Hij, en Hij alléén is Zaligmaker. Hij is het Leven! Buiten Christus geldt er niets in het gericht van God; alleen Zijn Persoon en Zijn werk gelden bij God.

Vervolgens spreekt de apostel: "Want het einde der Wet is Christus, tot rechtvaardigheid een iegelijk, die gelooft." Wie nu gelooft dat alleen Christus' arbeid bij God geldt, en niet onze arbeid, ons werk, wat gaan die beleven?

Degenen, die dat werk geloven, maar het niet hebben, en niet kunnen steunen op eigen gerechtigheid, bij wie de steunsels van eigen werk en eigen gerechtigheid ontnomen worden, daar zal dat de aanleiding zijn om de toevlucht tot Christus te nemen. Anders dóén wij het niet! Wèrkelijk niet. Laat daarom een ieder zijn ellendige staat en toestand buiten Christus en de genade opmerken en verstaan, want dat hebben wij beslist nodig. Dat is noodzakelijk!

Wat de Statenvertaling hier vertaalt met: "Het einde der Wet", dat heeft Calvijn vertaald met: "De vervulling der Wet", en Erasmus met: "De volmaking der Wet." Het ziet alles op hetzelfde, namelijk, dat de Wet niet uitgeschakeld wordt, in deze zin: "Oh, met die Wet hebben wij niets meer te maken." Want de Wet is toch het uitgedrukte beeld van Gods reine natuur, en als van ons gevraagd wordt, om God boven alles lief te hebben en de naaste als onszelf, is dat dan niet hetgeen ons alleszins past en betaamt? Doch dat woont niet in ons, wij zijn geneigd God en onze naaste te haten.

Maar Christus heeft als Borg en Middelaar, Eén voor allen de Wet volmaakt geëerd. Want de Wet vraagt, dat wij God boven alles liefhebben en dat heeft Christus voor Zijn kerk gedaan toen Hij Zich Gode onstraffelijk opofferde. Dat deed Hij voor Zijn kerk, voor Zijn gemeente. Dus wat deed Hij? De naaste liefhebben als Zichzelf. Hij gaf Zich in de dood om hen van de dood te verlossen. Hij kwam in de scheiding met Zijn Vader toen Hij het oordeel aan het kruis droeg, opdat Hij ons in gemeenschap met Zijn Vader zou brengen. Zó is Christus! Hij is de Vervulling, de Volmaker van de Wet. En de zondaar die ontgrond, ontbloot wordt, bij wie al zijn werken ontvallen en die geloven moet dat alleen Christus' werk bij God geldt, die wordt afgebracht van alle eigen werk.

Want de Wet der Tien Geboden spreekt buiten Christus op zodanige wijze de vloek over ons uit, dat ons alles ontvalt, totdat ten laatste, onder de genade Gods en de verlichting van die Geest, wij zó geschikt en gevormd worden, dat wij er zelfs mede verenigd worden: "Zo is dan de wet heilig, en het gebod is heilig, en rechtvaardig en goed." Dan moet de Wet, Wet blijven - er zal geen tittel noch jota van ter aarde vallen - en moeten wij ons Gode onderwerpen dat wij de eeuwige dood onderworpen zijn en wij God plaats geven, waardoor Hij heerst in recht.

Waar Hij dat doet en wij de verlorenen zijn, daar komen wij aan het einde van de Wet. En, wat zullen wij dan leren kennen? Daar is het einde: Christus, de Vervuller, de Volmaker van de Wet. Waar wij alle grond verliezen, niets meer overig behouden, het bij ons voor eeuwig verloren is, daar wordt Christus onze grond en wordt Zijn werk de saffieren waarop onze ziel gegrondvest gaat worden: "Want het einde der Wet is Christus, tot rechtvaardigheid een iegelijk, die gelooft."

Zeer helder zien wij dat bij de moordenaar aan het kruis. Immers, daar lezen wij, dat eerst de beide moordenaren God lasterden, maar als één van hen bloed voor het hart krijgt en zijn ogen open gaan, dan gaat hij tegen de ander zeggen: "Vreest gij ook God niet, daar gij in hetzelfde oordeel zijt", en dan de schuld gaat eigenen: "Wij toch rechtvaardiglijk; want wij ontvangen straf waardig hetgeen wij gedaan hebben." Wat beleed hij? Dat de Wet goed was, dat hij er een overtreder van was, en dat de Wet de vloek daarover uitsprak. Hij had aan het kruis wel een verschrikkelijk lijden, en een vreselijke dood, máár..., als je schuldig bent, wát moet je dan zeggen? De straf was billijk, was rēcht.

Dáár komt hij aan het einde van de Wet. Bij die Wet is voor hem geen heil te halen, want hij had àlles verzondigd, en wat haalt het uit beterschap te beloven? De Wet moet Wet blijven, moet gehandhaafd worden. Doch, als hem de ogen open gaan, dan ziet hij daar Christus in hetzelfde oordeel, zoals Hij is: het einde der Wet. Want hij hing daar als Borg, als Middelaar, om de schuld des volks te verzóénen! Om de Wet in ere te herstellen en het geschonden deugdenbeeld Gods op te luisteren. Nu neemt hij de toevlucht tot Christus. Het is heel eenvoudig. Hij doet het als een schuldige die de Wet eerbiedigt, want het is billijk dat hij moet sterven. Hij neemt de toevlucht met: "Heere, gedenk mijner, als Gij in Uw Koninkrijk zult gekomen zijn." En, ... nu is Christus zó gereed! Hij spreekt tot hem: "Voorwaar, zeg Ik u: Heden zult gij met Mij in het Paradijs zijn." Wat deed die man? Wel, die kuste de Zoon, die eerde Hem op de wijze zoals de Vader dat wil.

Wat wil de Vader dan? Dat wij zuiver overeenstemmen met de goddelijke Wet. Dat geschiedt dan in de eerste plaats, als wij die Wet eerbiedigen, zelfs in onze ondergang, en ten andere -- daar wij naar de Wet moeten zijn, dus niet zelf doen met werken van verbetering en verandering -- als wij de toevlucht nemen tot Jezus Christus, Die Eén voor allen die Wet in ere heeft hersteld. Hij heeft de Wet onderhouden, vervuld, volmaakt. Hij is dus het einde der Wet. Nu zijn zij, door het geloof, dat de Heilige Geest bij verloren zondaars werkt - waardoor zij Christus en al Zijn heilsverdiensten en weldaden aannemen - in Hem naar de Wet.

Nu mag er gezegd worden: "Ja, er woont in mij wel een hartelijke liefde tot God, en ook tot mijn naaste (want wie ben ik?), maar ook daarin vind ik een tekort. Gij allen, ziet deze zakdoek wel, die kan ik zó in mijn hand verbergen dat gij er niets meer van ziet. Nu moeten wij zodanig in het geloof met Christus verenigd zijn, waarvan staat: "Ik in hen, en zij in Mij", zodat wij door het geloof als het ware geheel in Christus' werk verdwijnen en wij daarin bij God worden aangemerkt, niet als overtreders der Wet, maar er mede in overeenstemming zijn, doordat wij in Christus, geheel in Hem geborgen zijn. Dat is de verborgenheid van het Koninkrijk Gods, gelijk onze catechismus zegt: "Dat ik in Christus voor God rechtvaardig ben, en een erfgenaam des eeuwigen levens."

Toe, merkt er dan eens op dat wij geen gerechtigheid kunnen oprichten en zelf uitwerken, hoewel wij er steeds naar grijpen. Maar sla eens acht op de gerechtigheid die ons verkondigd wordt, en gaat daar dan zó op zien, dat gij het gewonnen moet geven dat díé alleen goed is, en dat díé alleen bij God geldt, opdat wij de toevlucht tot Christus zouden nemen met wegwerping van ons werk. Dat wij dat zouden doen als verloren zondaren, als mensen waarover de Wet de vloek uitspreekt, opdat wij het werk des Geestes, in wedergeboorte en vernieuwing, zodanig zouden leren kennen, dat wij alleen in Christus, rechtvaardig voor God zijn.

Als wij in Christus verkeer en gemeenschap met God hebben, Hij ons aanneemt als Zijn kinderen, niets meer op ons tegen heeft, daar staat van: "Gij zijt in Hem volmaakt." Dàt is toch wat! Gevallen schepselen, die zelf niets anders kunnen dan zondigen en dat daarvan gezegd wordt: in Hem volmaakt te zijn.

Nu kan er wel gezegd worden: "Máár ... maakt zo'n leer geen zorgeloze mensen? Alléén genade en niet door werken van mensen, maar alleen door het werk van Christus gezaligd te worden?" Hebt gij wel eens gehoord dat, als iemand te water was geraakt, en, op het punt van te verdrinken, gered werd, dat zo iemand zijn redder dan de rug toekeerde? Of is het zó: "Die man blijf ik mijn leven lang erkentelijk, want hij heeft mij het leven gered."

Als het zó al in de natuur is, laat staan als wij Christus door een waar geloof hebben aangenomen! Het is onmogelijk dat zo iemand niet zou voortbrengen vruchten der dankbaarheid. Zo dienen wij God dus niet, om goede werken te doen en wat aan te brengen, maar uit dankbaarheid.

Och, dat God ons door Zijn Geest verlichte en bearbeide, ook het Woord der prediking heilige, opdat wij het zware oordeel Gods zouden ontgaan en tot de rechte kennis Gods zouden geraken, om voort te brengen vruchten der dankbaarheid, Gode tot dankzegging. Amen.

Slotzang.

Het laatste vers van de Tien Geboden

Och, of wij Uw geboôn volbrachten! ...

Zegen.

Gaat voorts heen in vrede, en ontvangt de zegen des HEEREN:

De genade van onze Heere Jezus Christus, de liefde Gods des Vaders, en de troostvolle gemeenschap des Heiligen Geestes, zij en blijve met u allen. Amen